

Otázka č. 1:

Je právnická osoba, ktorá je pre jednu zo svojich činností považovaná za povinnú osobu v zmysle AML zákona, povinná vykonávať povinnosti vyplývajúce pre povinnú osobu v zmysle AML zákona aj v súvislosti s obchodnými vzťahmi v rámci inej činnosti, pre ktorú nie je považovaná za povinnú osobu?

Odpoveď:

Postavenie povinnej osoby sa viaže na konkrétne činnosti, ktoré sú uvedené v § 5 AML zákona, teda povinnosti je potrebné uplatňovať v rozsahu tých činností, na základe ktorých je subjekt považovaný za povinnú osobu.

Z uvedeného vyplýva, že povinná osoba v zmysle AML zákona je povinná vykonávať povinnosti vyplývajúce z AML zákona iba v súvislosti so vzťahmi v rámci činnosti, pre ktorú je považovaná za povinnú osobu v zmysle § 5 AML zákona. Ostatné činnosti vykonávané povinnou osobou v rámci svojej podnikateľskej činnosti, pre ktoré ju nemožno zaradiť medzi povinné osoby podľa § 5 AML zákona, zostávajú plnením AML povinností nedotknuté.

Otázka č. 2:

Kedy sa považuje osoba za povinnú osobu podľa § 5 ods. 3 AML zákona?

Odpoveď:

Podľa § 5 ods. 3 AML zákona je povinnou osobou na účely tohto zákona tiež právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ, ktorá nie je uvedená v odsekoch 1 a 2, ak vykoná obchod v hotovosti v hodnote najmenej 10 000 Eur bez ohľadu na to, či je obchod vykonaný jednotlivo alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené.

Posúdenie obchodov ako na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené je možné v prípadoch, keď medzi nimi existuje určitá vzájomná súvislosť (napríklad časová, vecná alebo miestna), z ktorej by jednoznačne vyplývala takáto nadväznosť a prepojenosť.

Z časového hľadiska je pre na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené charakteristická ich zjavná prepojenosť za určité časové obdobie, pričom dĺžka tohto obdobia a počet obchodov vykonaných za takéto obdobie je nutné určovať a posudzovať individuálne vychádzajúc z obchodnej činnosti, produktov a služieb, ktoré poskytuje povinná osoba.

Z hľadiska miestnej nadväznosti je nutné posudzovať, či sú obchody vykonávané na jednom určitom mieste alebo na viacerých pobočkách povinnej osoby.

Z vecného hľadiska je potrebné posudzovať predmet a účel obchodov vo vzájomnej súvislosti, z ktorej vyplynie, že ide o viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené.

Ako príklad uvádzame uskutočnené drobné hotovostné platby zákazníka čerpacích staníc – v tomto prípade nemožno takéto obchody posudzovať ako obchody na seba nadväzujúce, nakoľko v tomto prípade absentuje prvok nadväznosti a vzájomnej prepojenosti. V tomto prípade nejde o obchody, ktoré by bolo možné chápať ako jeden obchod, ktorý je rozdelený na niekoľko menších, navzájom súvisiacich samostatných plnení a ktorého celkovú hodnotu tvorí súčet hodnôt takýchto plnení.

Otázka č. 3:

Považuje sa v zmysle AML zákona za povinnú osobu spoločnosť, ktorá nemá na území Slovenskej republiky sídlo a ani zriadenú organizačnú zložku, prípadne podnik zahraničnej osoby, ale zároveň na slovenskom trhu predáva výrobky z drahých kovov formou obchodu na diaľku (napr. prostredníctvom e-shopu)?

Odpoveď:

Článok 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES (ďalej len „IV. AML Smernica“) *obligatórne ustanovuje subjekty, ktoré sú členské štáty Európskej únie povinné implementovať do vlastných vnútroštátnych predpisov týkajúcich sa AML legislatívy, na základe ktorých je možné identifikovať subjekt ako povinnú osobu. Ustanovenie IV. AML smernice nepovažuje osobu za povinnú osobu podľa opísaného predmetu podnikateľskej činnosti – predaj drahých kovov.*

Zároveň je potrebné poukázať na článok 4 IV. AML Smernice: *„členské štáty v súlade s prístupom založenom na hodnotení rizík zabezpečia, aby rozsah pôsobnosti tejto smernice bol úplne alebo čiastočne rozšírený na povolania a kategórie podnikov, okrem povinných subjektov uvedených v čl. 2 ods. 1, ktoré sa zaoberajú takými činnosťami, v prípade ktorých je osobitne pravdepodobné, že by mohli byť využívané na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu.“*

Je teda na posúdení jednotlivých členských štátov, ktoré subjekty zaradia medzi povinné osoby a ktoré sú povinné vykonávať starostlivosť podľa AML smernice a vnútroštátnej AML legislatívy.

Podľa § 5 ods. 1 písm. m) AML zákona povinnou osobou na účely tohto zákona je právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená obchodovať alebo sprostredkovať obchody s drahými kovmi.

Podľa § 5 ods. 2) AML zákona povinnou osobou na účely tohto zákona je tiež pobočka, organizačná zložka alebo prevádzka zahraničnej právnickej osoby alebo fyzickej osoby uvedenej v odseku 1, vrátane zastúpenia zahraničnej banky a zastúpenia zahraničnej finančnej inštitúcie, ktoré pôsobia na území Slovenskej republiky.

Vzhľadom na absenciu sídla, pobočky, organizačnej zložky alebo prevádzky zahraničnej právnickej osoby alebo fyzickej osoby na území Slovenskej republiky, sa na takúto spoločnosť nevzťahujú povinnosti pre povinné osoby vyplývajúce zo slovenského AML zákona, ale z právnej úpravy platnej a účinnej na území členského štátu, v ktorom je spoločnosť registrovaná, za predpokladu splnenia zákonných požiadaviek na zaradenie medzi povinné osoby podľa ich AML legislatívy.

Otázka č. 4

Ktorým momentom nadobúda osoba status povinnej osoby?

Odpoveď:

Podnikateľský subjekt (právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ) nadobúda status povinnej osoby zápisom predmetu činnosti (pre ktorý ho možno medzi povinné osoby zaradiť) do príslušného registra (napr. obchodný alebo živnostenský register) alebo príslušnej

komory (napr. Slovenská advokátska komora) alebo bez takého zápisu v prípade zahájenia výkonu činnosti, ktoré nemusia byť výslovne zapísané ako predmet podnikateľskej činnosti (napr. obchodovanie s drahými kovmi).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že tak činnosť podnikateľským subjektom deklarovaná ako aj činnosť podnikateľským subjektom fakticky vykonávaná, sú tými kritériami, ktoré zakladajú postavenie podnikateľského subjektu ako povinnej osoby v zmysle § 5 AML zákona.

Preto v prípade ak má podnikateľský subjekt v príslušnom registri zapísaný predmet činnosti, pre ktorý ho možno zaradiť medzi povinné osoby, je povinnou osobou v zmysle § 5 AML zákona bez ohľadu na to, či predmetnú činnosť fakticky vykonáva alebo nie.

Zároveň však je potrebné poznamenať, že samotný zápis predmetu podnikania, bez reálneho výkonu činnosti nepredstavuje riziko z pohľadu AML zákona, a preto v rámci výkonu dohľadu FSJ aktívne aplikuje materiálny prístup v prípadoch, ak sa po začatí kontroly v zmysle AML zákona preukáže, že povinná osoba fakticky nevykonáva činnosť, na základe ktorej jej bol priznaný status povinnej osoby.

Ďalej FSJ uplatňuje materiálny prístup v prípadoch, keď sa preukáže, že povinná osoba vykonáva aj inú činnosť, ktorú buď nemá zapísanú v príslušnom registri alebo sa jedná o činnosť, ktorá je tak všeobecne koncipovaná, že nie je možné pred začatím kontroly určiť, či sa jedná o činnosť určenú v zmysle § 5 AML zákona. V prípade, ak povinná osoba túto činnosť nevykonáva, tak FSJ skontroluje či sú splnené povinnosti v zmysle § 20 AML zákona, pričom dodržiavanie iných ustanovení AML zákona sa nekontroluje. V prípade ak právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ má zapísaný predmet činnosti, ktorý je uvedený v rámci AML zákona, tak je potrebné, aby mal vypracovaný program vlastnej činnosti povinnej osoby v zmysle § 20 AML zákona napriek tomu, že túto činnosť reálne nevykonáva.

Tento prístup vychádza zo skutočnosti, že povinná osoba disponuje oprávnením, na základe ktorého je povinnou osobou a navyše nemožno do budúcnosti vylúčiť, že povinná osoba túto činnosť aj nezačne fakticky vykonávať, čomu nasvedčuje samotný zápis tejto činnosti do predmetu podnikania.

Otázka č. 5

Považuje sa spoločnosť, ktorá má v predmete činnosti zapísaný predmet podnikania „Činnosť organizačných a ekonomických poradcov“, avšak tieto poradenské činnosti v zmysle a v rozsahu novelizovaného znenia ust. § 5 ods. 1 písm. l) AML zákona nevykonáva, za povinnú osobu alebo nie?“

Odpoveď:

Podľa § 5 ods. 1 písm. l) AML zákona sa za povinnú osobu podľa zákona považuje právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať činnosť organizačného a ekonomického poradcu pri činnostiach uvedených v písmene j) alebo § 9 písm. b), vykonávať služby verejných nosičov a poslov alebo zasielateľstvo.

Novela AML zákona účinná od 1. novembra 2020 transponovala smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/843 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernice 2009/138/ES a 2013/36/EÚ (ďalej len „V. AML smernica“), ktorá sleduje ochranu finančného systému a posilnenie mechanizmu zavedeného na predchádzanie legalizácie príjmu z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu v rámci Európskej únie.

Touto novelou AML zákona došlo okrem iného aj k zmene vyššie citovaného ustanovenia § 5 ods. 1 písm. l) AML zákona. Novela zužuje okruh povinných osôb, ktoré majú

oprávnenie na vykonávanie činnosti organizačných a ekonomických poradcov (ďalej len „poradenská činnosť“) na tých, ktorí vykonávajú činnosti v rozsahu ustanovenia § 5 ods. 1 písm. j) alebo § 9 písm. b) AML zákona, ktorými sú:

- kúpa a predaj nehnuteľnosti alebo podniku alebo ich časti,
- správa alebo úschova finančných prostriedkov, cenných papierov alebo iného majetku,
- založenie účtu v banke alebo v pobočke zahraničnej banky alebo účtu cenných papierov a pri ich správe,
- založenie, činnosť alebo riadenie obchodnej spoločnosti, združenia fyzických osôb, združenia právnických osôb, účelového združenia majetku alebo inej právnickej osoby,
- zakladanie obchodných spoločností alebo iných právnických osôb,
- konanie ako štatutárny orgán, člen štatutárneho orgánu, osoba, ktorá je v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu alebo jeho člena, prokurista, vedúci organizačnej zložky odštepného závodu alebo inej organizačnej zložky podniku, likvidátor obchodnej spoločnosti alebo konanie v podobnej pozícii vo vzťahu k tretím osobám alebo zabezpečenie takého konania inou osobou,
- zabezpečenie sídla, adresy sídla, adresy na doručovanie a ostatných súvisiacich služieb pre právnické osoby a účelové združenia majetku bez ohľadu na ich právnu subjektivitu, ktoré spravujú a rozdeľujú finančné prostriedky,
- konanie ako správca združenia majetku alebo zabezpečenie takého konania inou osobou,
- konanie ako splnomocnený akcionár pre tretiu osobu, ktorá je iná ako emitent cenných papierov prijatých na obchodovanie na regulovanom trhu, ktorý podlieha požiadavkám na uverejňovanie informácií podľa osobitného predpisu, alebo zabezpečenie takého konania inou osobou.

Termín poradenskej činnosti má široké obsahové vymedzenie, z tohto dôvodu novela bližšie špecifikovala a konkretizovala o aké činnosti ide a pri výkone ktorých sa právnická alebo fyzická osoba – podnikateľ bude považovať za povinnú osobu podľa AML zákona. Účelom novely bola teda snaha o sprehľadnenie poradenskej činnosti z čoho vyplýva, že právnickú alebo fyzickú osobu - podnikateľa nemožno považovať za povinnú osobu pri akejkoľvek poradenskej činnosti.

Novela AML zákona vo vzťahu k poradenskej činnosti v žiadnom prípade nelegalizuje poskytovanie právnych služieb organizačnými a ekonomickými poradcami. Jej cieľom je sprecizovanie a špecifikácia konkrétnych poradenských služieb, pre ktoré budú fyzické osoby - podnikatelia a právnické osoby poskytujúce predmetnú činnosť zaradené medzi povinné osoby.

Z uvedeného vyplýva, že v prípade ak spoločnosť nevykonáva činnosti podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. j) alebo § 9 písm. b) AML zákona, **nebude** v takomto prípade zaradená medzi povinné osoby v zmysle AML zákona. Zároveň je však potrebné uviesť, že posudzovanie poskytovania foriem poradenskej činnosti, ktorá zakladá právnickej alebo fyzickej osobe – podnikateľovi postavenie povinnej osoby, musí vychádzať z účelu AML zákona ako aj z právnej úpravy zakotvenej v osobitných právnych predpisov (napr. zákon o živnostenskom podnikaní, zákon o cenných papieroch, zákon o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby a iné) na ktoré odkazuje AML zákon.

Otázka č. 6

Považuje sa notár pri spisovaní notárskej zápisnice, ktorej predmetom je uznanie finančného (peňažného) dlhu medzi dvoma fyzickými osobami, resp. pri spisovaní notárskej zápisnice, ktorej predmetom je osvedčenie o skartovaní zmeniek (cenných papierov) za povinnú osobu podľa § 5 ods. 1 písm. j) AML zákona? Môže notár nadobudnúť status povinnej osoby v zmysle AML zákona ako súdny komisár v rámci dedičského konania?

Odpoveď:

Podľa § 5 ods. 1 písm. j) AML zákona povinnou osobou na účely tohto zákona je advokát alebo notár, ak poskytne klientovi právnu službu, ktorá sa týka akejkoľvek finančnej operácie alebo iného konania, ktoré smeruje k pohybu finančných prostriedkov alebo ho priamo vyvolá, pri

- 1. kúpe a predaji nehnuteľnosti alebo podniku alebo ich časti,*
- 2. správe alebo úschove finančných prostriedkov, cenných papierov alebo iného majetku,*
- 3. založení účtu v banke alebo v pobočke zahraničnej banky alebo účtu cenných papierov a pri ich správe, alebo*
- 4. založení, činnosti alebo riadení obchodnej spoločnosti, združenia fyzických osôb, združenia právnických osôb, účelového združenia majetku alebo inej právnickej osoby.*

V ustanovení § 5 AML zákona sú zadefinované povinné osoby, ktoré sú z hľadiska ich preventívneho pôsobenia veľmi dôležité, preto je nevyhnutné, aby ich činnosť podliehala plneniu povinností podľa AML zákona.

V súvislosti s výkonom notárskej činnosti, ktorou sa rozumie spisovanie a vydávanie listín o právnych úkonoch (§ 46 až 54 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok)), osvedčovanie právne významných skutočností (§ 56 až 64 Notárskeho poriadku), konanie vo veciach notárskych úschov (§ 65 až 68 Notárskeho poriadku), konanie vo veciach notárskych centrálnych registrov (§ 73a až 73k Notárskeho poriadku), činnosť osvedčujúcej osoby, vykonávanie ďalšej činnosti, vykonávanie funkcie mediátora a funkcie rozhodcu, *môže notár fyzickým osobám a právnickým osobám poskytovať právne rady, spisovať iné listiny, vykonávať správu majetku a zastupovať ich v súvislosti so správou ich majetku, ako aj poskytnúť zastupovanie v katastrálnom konaní.*

Je zrejmé, že činnosť notárov podľa Notárskeho poriadku má širší rozsah ako je uvedený v § 5 ods. 1 písm. j) bod 1 až 4 AML zákona z čoho vyplýva, že notára nemožno považovať za povinnú osobu pri akejkoľvek notárskej činnosti. Pri posudzovaní otázky, či poskytnutie konkrétnych právnych služieb zakladá notárovi postavenie povinnej osoby, je potrebné vykladať relevantnú právnu normu nielen z hľadiska textu zákona, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona, ako aj eurokonformným spôsobom s prihliadnutím na judikatúru Súdneho dvora EÚ prípadne Európskeho súdu pre ľudské práva, ak je to v tom ktorom prípade potrebné a zároveň v súlade so zákonom musia byť zohľadnené odporúčania vypracované orgánmi Európskej únie a ďalšími medzinárodnými inštitúciami (§ 26a ods. 2 a 3 AML zákona).

Podľa recitálu smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu (ďalej len „IV. AML Smernica“) *právnické povolania by mali podliehať tejto smernici, ak sa podieľajú na finančných alebo podnikových transakciách, vrátane poskytovania daňového poradenstva, a to v takých prípadoch, kde existuje najväčšie riziko zneužitia služieb uvedených osôb na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu.* Podľa čl. 2 ods. 3 písm. b) IV. AML Smernice sa táto vzťahuje na notárov a ostatné osoby vykonávajúce nezávislé právnické povolania, ak sa podieľajú, či už konaním v mene a v prospech svojho klienta, na akejkoľvek finančnej transakcii alebo transakcii

s nehnuteľnosťami, alebo poskytnutím pomoci pri plánovaní alebo vykonávaní transakcií pre svojich klientov, ktoré sa týkajú taxatívne ustanovených činností.

V súlade s čl. 2 ods. 3 písm. b) IV. AML Smernice, ako aj s poukazom na účel Notárskeho poriadku je preto v AML zákone explicitne stanovený okruh činností, pri ktorých má notár postavenie povinnej osoby, a to konkrétne ak poskytne klientovi právnu službu, ktorá sa týka akejkoľvek finančnej operácie alebo iného konania, ktoré smeruje k pohybu finančných prostriedkov alebo ho priamo vyvolá, pri kúpe a predaji nehnuteľnosti alebo podniku alebo ich časti, správe alebo úschove finančných prostriedkov, cenných papierov alebo iného majetku, atď. AML zákon takisto v osobitných ustanoveniach o advokátoch a notároch (§ 22 zákona) stanovuje výnimky z povinnosti ohlasovania neobvyklých obchodných operácií, resp. poskytovania informácií o klientovi, obchodoch a pod. (§ 21 ods. 1 zákona), a to v súvislosti s poskytovaním právnych rád týkajúcich sa obhajoby klienta v trestnom konaní, resp. zastupovania klienta v konaniach pred súdmi.

V zmysle záverov Európskej komisie z nadnárodného hodnotenia rizík legalizácie príjmu z trestnej činnosti alebo financovania terorizmu sú osoby vykonávajúce *právnické povolania čoraz častejšie zneužívané v systéme prania špinavých peňazí*. Právnické povolania sú pre skupiny organizovaného zločinu ľahko dostupné, pričom primárnym cieľom nie je

poskytnutie právnych služieb, ale zabezpečenie hodnoverného pôvodu finančných prostriedkov. Notársku zápisnicu ako exekučný titul využívajú páchatelia často ako prostriedok napr. na „tunelovanie“ spoločností, vyhlásenie konkurzu, v notárskej zápisnici uznávajú pohľadávku, ktorá reálne neexistuje, resp. jej existencia je pochybná. Páchatelia si medzi sebou poskytujú fiktívne pôžičky s cieľom vytvoriť fiktívne finančné transakcie na odôvodnenie prevodov finančných prostriedkov nezákonného pôvodu.

Je potrebné poukázať na verejne dostupné analýzy boja s finančnou kriminalitou a terorizmom z ktorých vyplýva, že jednou z hlavných skupín trestných činov páchaných organizovanou trestnou činnosťou je skupina trestných činov týkajúcich sa cenných papierov (využitie bezcenných cenných papierov, neoprávnené nakladanie s cennými papiermi). Špeciálnou skupinou v tomto smere sú podvodné obchodné transakcie so zmenkami (falošnými zmenkami alebo zmenkami s pochybným krytím).

Notári tak môžu napomáhať pri príprave, realizácii alebo dokončení operácií spojených s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti alebo môžu mať o takýchto operáciách vedomosť. V praktickej činnosti notárov sa môžu vyskytnúť situácie, kedy klient pripravuje alebo vykonáva neobvyklú obchodnú operáciu (ďalej len „NOO“), ktorá však nemusí priamo súvisieť len s reálnymi prevodmi finančných prostriedkov, úschovami cenných papierov a pod. *Preto by notári mali venovať osobitnú pozornosť aj iným obchodom s nezvyčajnou povahou, ktoré nemajú zrejmy ekonomický účel alebo zrejmy zákonný účel, ako aj každému riziku legalizácie alebo financovania terorizmu, ktoré môže vzniknúť z druhu obchodu, konkrétneho obchodu a prijať náležité opatrenia, ak je to potrebné na zabránenie ich použitia na účely legalizácie a financovania terorizmu.*

Vzhľadom k vyššie uvedenému možno konštatovať, že *pri spisovaní notárskej zápisnice o uznaní finančného (peňažného) záväzku dlžníkom, možno notára považovať za povinnú osobu v zmysle AML zákona*, nakoľko sa jedná o právnu službu, ktorá sa týka finančnej operácie alebo iného konania, ktoré smeruje k pohybu finančných prostriedkov alebo ho priamo vyvolá. K veci je potrebné uviesť, že notárska zápisnica je v zmysle § 45 Exekučného poriadku exekučným titulom v prípade, ak obsahuje právny záväzok, označenie oprávnenej a povinnej osoby, právny dôvod, predmet a čas plnenia a súhlas povinnej osoby s vykonateľnosťou (doložku vykonateľnosti). Pri tomto zabezpečovacom inštitúte sa veriteľ už nemusí na súde

domáhať svojich práv ohľadne takto uznanej pohľadávky a v rámci exekučného konania sa posudzujú iba formálne a materiálne predpoklady vykonateľnosti, a to bez zreteľa na jej hmotnoprávny základ.

Je nesporné, že činnosťou notára dochádza k vzniku exekučného titulu, čím nepochybne vznikajú účastníkom právneho úkonu (uznanie finančného záväzku dlžníkom napr. na základe zmluvy o pôžičke) nové práva a povinnosti, pričom významným účinkom uznania dlhu je prerušenie premlčania a začiatok plynutia novej desaťročnej premlčacej doby, ktorá začína plynúť dňom uznania dlhu.

Čo sa týka spisania notárskej zápisnice, ktorej predmetom je osvedčenie o skartovaní zmienek (cenných papierov) FSJ uvádza, že *správou cenných papierov sa rozumie realizácia všetkých právnych úkonov, ktoré sú potrebné na výkon, zachovanie alebo zánik práv spojených s cennými papiermi*. Z uvedeného vyplýva, že aj pri poskytnutí uvedenej právnej služby možno notára považovať za povinnú osobu v zmysle AML zákona.

K druhej otázke v súvislosti v výkone funkcie uvádzame, že notár môže byť v rámci dedičského konania v postavení povinnej osoby v zmysle AML zákona a to za splnenia zákonných podmienok v nasledujúcich prípadoch:

1. v prípade, ak vec patriaca do dedičstva (finančná hotovosť) je zabezpečená jej uložením do úschovy u notára, ktorý koná ako súdny komisár v zmysle § 180 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku.
2. v prípade, ak je notár určený súdom ako správca dedičstva (opäť v prípade finančnej hotovosti), pričom nesmie byť v takomto konaní súdnym komisárom v zmysle § 182 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku.

V týchto prípadoch sa na notára vťahuje § 5 ods. 1 písm. j) bod 2 AML zákona z dôvodu, že je naplnená v prvom prípade podmienka o úschove finančných prostriedkov a v druhom prípade o správe finančných prostriedkov, čiže notár svojou činnosťou vykonáva právnu službu, ktorá sa týka finančnej operácie, ktorá smeruje k pohybu finančných prostriedkov, či už pri správe alebo úschove finančných prostriedkov.

Vo vzťahu k nahlasovaniu neobvyklých obchodných operácií v zmysle AML zákona vo vzťahu k uvedeným prípadom tak nie je ani možné porušiť povinnosť mlčanlivosti a to práve v zmysle § 39 ods. 1 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (ďalej len Notársky poriadok), kde sa uvádza, že notár a jeho zamestnanci sú povinní zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone notárskej činnosti, s výnimkou prípadov uvedených v Notárskom poriadku a ak osobitný predpis na úseku predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (AML zákon) neustanovuje inak.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na ustanovenie § 18 ods. 12 AML zákona, kde je uvedené, že plnenie povinností podľa AML zákona nie je obmedzené zákonom ustanovenou povinnosťou zachovávať mlčanlivosť podľa osobitných predpisov (napr. Notárskeho poriadku).

Otázka č. 7

Nadobúda osoba status povinnej osoby podľa § 5 ods. 1 písm. i) AML zákona aj v prípade sprostredkovania nehnuteľnosti na základe inominátnej zmluvy?

Odpoveď:

Podľa § 5 ods. 1 písm. i) AML zákona povinnou osobou na účely tohto zákona je právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená sprostredkovať predaj, prenájom a kúpu nehnuteľností, ak ide o prenájom nehnuteľností, len ak je hodnota mesačného nájomného najmenej 10 000 eur.

Ustanovenie § 5 ods. 1 písm. i) AML zákona výslovne neurčuje ani neodkazuje na to, že kritérium „sprostredkovanie predaja, prenájmu a kúpy nehnuteľností“ je naplnené iba v prípade, ak podnikateľský subjekt uzatvára niektorú zo sprostredkovateľských zmlúv upravených v Občianskom alebo Obchodnom zákonníku. Pre zaradenie podnikateľského subjektu medzi povinné osoby podľa § 5 ods. 1 písm. i) AML zákona je podstatná a postačujúca tá skutočnosť, že k sprostredkovaniu dôjde, a to bez ohľadu na spôsob, formu, podmienky sprostredkovania a právny základ vzniku tejto činnosti (teda aj v prípade uzatvárania inominálnych zmlúv).

Otázka č. 8

Nadobúda zamestnávateľ status povinnej osoby alebo klienta v zmysle AML zákona v prípade posielania príspevkov na dôchodkové investičné účty PEPP (celoeurópsky osobný dôchodkový produkt)?

Odpoveď:

Zamestnávateľ nie je povinnou osobou z dôvodu, že ho tak AML zákon v tomto prípade nedefinuje a klientom nie je z dôvodu, že sa jedná o účty zamestnancov, ktoré sú vedené u povinnej osoby, v tomto prípade u obchodníka s cennými papiermi. Čiže v prípade príspevkov od zamestnávateľov na investičné účty ich zamestnancov (vrátane dôchodkových investičných účtov) nevzniká povinnosť voči týmto zamestnávateľom vykonávať AML starostlivosť.

Otázka č. 9

Nadobúda subjekt status povinnej osoby v zmysle AML zákona v prípade poskytovania finančného, prípadne operatívneho lízingu?

Odpoveď:

Podľa § 5 ods. 1 písm. b) bod 13 AML zákona povinnou osobou na účely tohto zákona je finančná inštitúcia, ak nie je bankou, ktorou je právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať dražby mimo exekúcií, finančný prenájom alebo iné finančné činnosti podľa osobitného predpisu (§ 39 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov).

Podľa § 2 písm. s) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmu na účely tohto zákona sa rozumie finančným prenájomom obstaranie hmotného majetku na základe nájomnej zmluvy s dojednaným právom kúpy prenajatej veci, pri ktorom cena, za ktorú prechádza vlastnícke právo k prenajatému majetku z prenajímateľa na daňovníka, ktorý obstaráva hmotný majetok formou finančného prenájomu, je súčasťou celkovej sumy dohodnutých platieb, ak

1. vlastnícke právo má prejsť bez zbytočného odkladu po skončení nájmu na daňovníka, ktorý obstaráva hmotný majetok formou finančného prenájomu a
2. doba trvania nájmu je najmenej 60 % doby odpisovania podľa § 26 ods. 1,
3. doba trvania nájmu pozemku, na ktorom je umiestnená budova alebo stavba zaradená do odpisovej skupiny 5, je najmenej 60 % doby odpisovania takéhoto majetku; ak predmetom prenájomu je budova spolu s pozemkom, cena, za ktorú prechádza vlastnícke právo k prenajatému pozemku z prenajímateľa na daňovníka, ktorý obstaráva hmotný majetok formou finančného prenájomu, musí byť vyčíslená osobitne,

4. doba trvania nájmu pozemku, na ktorom je umiestnená budova alebo stavba zaradená do odpisovej skupiny 6, je najmenej 60 % doby odpisovania takéhoto majetku; ak predmetom prenájmu je budova spolu s pozemkom, cena, za ktorú prechádza vlastnícke právo k prenajatému pozemku z prenajímateľa na daňovníka, ktorý obstaráva hmotný majetok formou finančného prenájmu, musí byť vyčíslená osobitne,

5. doba trvania nájmu pozemku, na ktorom nie je umiestnená budova alebo stavba, je najmenej 60 % doby odpisovania hmotného majetku zaradeného do odpisovej skupiny 6.

V praxi sa spravidla stretávame s dvoma formami prenájmu označovanými ako operatívny lízing a finančný lízing. K uvedenému je potrebné uviesť, že pojmy ako finančný prenájom a finančný lízing majú rovnaký význam, rovnako tak pojmy operatívny prenájom a operatívny lízing.

AML zákon nedefinuje pojem finančný prenájom a pri definícii tohto pojmu je potrebné vychádzať zo zákona o dani z príjmu, kde je uvedené, že finančným prenájomom sa rozumie obstaranie hmotného majetku na základe nájomnej zmluvy s dojednaným právom kúpy prenajatej veci, pri ktorom cena, za ktorú prechádza vlastnícke právo k prenajatému majetku z prenajímateľa na daňovníka, ktorý obstaráva hmotný majetok formou finančného prenájmu, je súčasťou celkovej sumy dohodnutých platieb. Zjednodušene povedané úmyslom pri uzatváraní finančného prenájmu je prevod vlastníckeho práva.

Pri operatívnom prenájme sa prenajatá vec odovzdá do užívania inému na určitú dohodnutú dobu a po skončení zmluvy môže byť táto vec opäť prenajatá inej osobe. Od finančného prenájmu sa líši tým, že úmyslom zmluvných strán pri uzatváraní operatívneho prenájmu nie je prechod vlastníckeho práva, v dôsledku čoho ani nie je cena veci zahrnutá v dohodnutých platbách.

Na základe uvedeného tak môžeme uviesť, že pojmy finančný prenájom a operatívny prenájom (finančný lízing a operatívny lízing) sú dva odlišné pojmy, u ktorých absentuje vzťah špeciality a subsidiarity a teda nemožno subsumovať operatívny prenájom pod vplyv AML zákona na základe finančného prenájmu.